

Overwinning door lijden

2 Korinthe 2.12–3.3

Rev Dr Jos M. Strengholt

Heliopolis 2016

Er is een bekende christelijke tv-prediker die het volgende zegt:

Als je Gods leiding volgt, zul je vrede, vreugde en gerechtigheid ervaren, en zul je goede vrucht dragen. Wat je niet zult zijn, is verward of gefrustreerd. God leidt ons nooit zo dat we voortdurend gestrest zijn en geen vreugde meer hebben. En Hij zal je gedachten ook niet verwarren – dat is het werk van de vijand.

Nou, bedankt voor de gedachte.

Maar misschien is er dan iets mis met ons? Wij proberen toch God te volgen, en toch voelen we ons regelmatig moedeloos, gefrustreerd en gestrest. En we zijn in goed gezelschap. Ook de apostel Paulus was lang niet altijd blij en *on top of the world*.

1. Geen innerlijke rust

In de voorgaande hoofdstukken van Paulus' tweede brief aan de Korintheïers hebben we gezien hoe hij het moeilijk had. Hij schrijft dat hij zelfs aan zijn leven wanhoopte en spreekt over zijn "benauwdheid van hart".

En in het gedeelte dat we vandaag gelezen hebben, zegt Paulus dat hij "geen rust vond in zijn geest." Waarom was hij zo onrustig?

Paulus had zijn medewerker Titus naar Korinthe gestuurd met een brief om de problemen binnen de gemeente aan te pakken. Intussen wachtte hij vol spanning op nieuws. Zou Titus, samen met de brief die Paulus geschreven had, de verhouding tussen Paulus en de gemeente kunnen herstellen?

Paulus had verwacht Titus terug te zien in Troas, een havenstad aan de westkust van het huidige Turkije.

Maar Titus kwam niet.

Paulus hoopte op goed nieuws uit Korinthe, op verzoening met degenen die hem bekritiseerden. Maar er kwam geen enkel bericht. Titus was niet teruggekeerd.

Daarom vond Paulus geen rust. Hij was onrustig. Misschien zelfs depressief. In ieder geval was hij van binnen diep aangeslagen en ongelukkig.

En dat terwijl God juist een prachtige gelegenheid had geopend om het Evangelie in Troas te verkondigen. Je zou zeggen: "Paulus, verheug je toch in die open deur!"

Toch besloot Paulus niet langer in Troas op Titus te wachten. Hij stak de zee over naar Macedonië, waarschijnlijk naar Filippi. Van daaruit schreef hij de brief aan de Korintheïers die wij vandaag in onze Bijbel hebben.

Denk daar eens over na.

Omdat Titus niet kwam, verliet Paulus Troas, ondanks de grote evangelisatie-mogelijkheden die daar lagen.

Voor veel christelijke werkers klinkt dat vreemd. Soms zien wij overal kansen en mogelijkheden, en werken we ons bijna dood omdat we denken dat we geen enkele gelegenheid voorbij mogen laten gaan.

Paulus lijkt daar minder bezorgd over te zijn geweest. Of misschien was hij eenvoudigweg zo terneergeslagen dat hij de kracht niet meer had.

Ik ken veel christenen die denken dat innerlijke rust hét bewijs is dat God dichtbij is en je zegent.

Maar Paulus zegt juist eerlijk dat hij geen rust had.

Zijn tegenstanders konden gemakkelijk zeggen: 'Kijk eens naar die leider. Wat een christelijke leider! Hij is helemaal niet in balans. Hij heeft geen innerlijke vrede.'

Paulus trok zich daar niets van aan.

Hij ging naar Macedonië. En daar schrijft hij later:

Toen wij in Macedonië kwamen, had ons lichaam geen enkele rust. Van alle kanten werden wij verdrukt: van buiten strijd, van binnen vrees. (2 Kor. 7.5)

Paulus erkent openlijk zijn innerlijke worstelingen. Geen rust. Angst van binnen.

Dat kennen wij allemaal, de één meer dan de ander.

En daar hoeven wij ons dus totaal niet voor te schamen.

Natuurlijk bidden wij dat God ons vrede geeft. Natuurlijk mogen we hulp zoeken, misschien zelfs bij een pastor of therapeut.

Maar we moeten nooit denken dat innerlijke onrust automatisch betekent dat er geestelijk iets mis is tussen God en ons.

2. Triomf midden in ellende

Paulus ziet zijn onrust niet als een teken dat God afwezig is. Integendeel.

Voor Paulus zijn juist zijn moeilijkheden, zijn lijden en zijn zwakheid tekenen van Gods aanwezigheid.

Ik heb vaker een regel geciteerd uit een lied van Leonard Cohen:

There is a crack in everything. That's how the light gets in.

Er zit een scheur in alles. Daardoor kan het licht naar binnen stalen. Onze zwakheid is Gods middel om in ons en door ons heen te werken.

Paulus begrijpt dat. Daarom beschrijft hij zijn leven vol moeite als een triomftocht.

Hij reisde van Efeze naar Troas en vervolgens naar Macedonië. En hij noemt die reis een triomftocht.

Dat lijkt een eigenaardige tegenstelling.

Eerst spreekt hij over verdriet en innerlijke onrust. En daarna over overwinning.

Welke triomftocht bedoelt hij?

Iedereen in het Romeinse Rijk kende de grote triomfoptochten die werden gehouden wanneer een Romeinse veldheer een belangrijke overwinning had behaald.

Bijvoorbeeld toen generaal Titus in het jaar 70 Jeruzalem had veroverd en verwoest.

De Joodse geschiedschrijver Flavius Josephus beschrijft die optocht. Waarschijnlijk heeft hij die zelf gezien.

Eerst werd de buit uit de tempel door Rome gedragen: de gouden kandelaar met zeven armen, de tafel van de toonbroden en de gouden trompetten.

Daarna volgde een witte stier die geofferd zou worden.

Vervolgens kwamen de gevangen koningen, leiders en generaals, geketend, op weg naar hun executie. Langs de kant van de weg werden zij uitgescholden en bespot.

Daarachter liepen de muzikanten.

Daarna de priesters die wierook brandden.

Vervolgens verscheen Titus zelf in een wagen getrokken door vier paarden. De mensen wierpen bloemen voor hem.

En helemaal achteraan marcheerde het overwinnende leger.

Paulus vergelijkt zijn eigen leven met zo'n triomftocht.

Maar let op:

Hij zegt niet dat hij de overwinnaar is.

Hij zegt dat hij wordt meegevoerd.

Wie werden er in zo'n optocht meegevoerd?

Niet de overwinnaars.

Maar de gevangenen.

Paulus ziet zichzelf als een overwonnen krijgsgevangene. Een gevangene van Christus.

Hetzelfde beeld gebruikt hij ook in 1 Korinthe 4:

God heeft ons, apostelen, de laatste plaats gegeven, als mensen die ter dood veroordeeld zijn.

Paulus voelt zich verslagen. Zonder innerlijke rust. Van stad naar stad reizend.

En toch dankt hij God. Hij noemt al zijn ellende een triomftocht.

Waarom?

Omdat zijn moeilijke leven Christus eert, de ware Overwinnaar.

De kerkvader Hiëronymus schreef:

Gods triomf bestaat uit het lijden van de martelaren die in de strijd van Christus hun bloed vergieten en zich zelfs midden in de verdrukking verheugen.

In Korinthe had Paulus tegenstanders.
Mensen die zichzelf apostelen noemden.
Sterke persoonlijkheden.
Mensen met veel zelfvertrouwen.
Mensen die vooral bezig waren met succes, uitstraling en macht.

Veel gemeenteleden vonden zulke leiders indrukwekkend.
Paulus paste totaal niet in dat plaatje.

Wat leren wij daarvan?
Laat je nooit imponeren door christelijke leiders die vooral kracht, succes en zelfverzekerdheid uitstralen.

Geloof niet dat Gods doel is om ons sterk en succesvol te maken volgens de maatstaven van deze wereld. Dat is gevaarlijk. Want dan voel je je voortdurend mislukt.

Leer daarom zwakheid te aanvaarden. Er zijn gebieden waarop wij falen.
Wij leven uitsluitend van Gods genade.

3. Veranderde levens zijn onze aanbevelingsbrief

De valse apostelen in Korinthe beschrijft Paulus later als volgt:

Het zijn valse apostelen, bedrieglijke arbeiders, die zich voordoen als apostelen van Christus... U verdraagt zelfs iemand die u tot slaaf maakt, u uitbuit, misbruikt, zich boven u verheft of u in het gezicht slaat.

Deze mensen lijken sterk.
Maar ondertussen onderdrukken zij anderen.
Zij maken mensen afhankelijk.
Zij buiten hen uit.

Dat is precies het tegenovergestelde van een echte dienaar van Christus.
Een echte dienaar laat anderen niet lijden voor zichzelf.
Hij is bereid zelf te lijden voor anderen.
Hij dient. Net als Christus deed.
Hij laat zich niet dienen.

Paulus wijst niet op zijn mooie spreekstijl.
Niet op zijn indrukwekkende persoonlijkheid.
Niet op wonderen.

Hij zegt eenvoudig:

Wij maken geen handel van Gods Woord... maar spreken oprecht voor Gods aangezicht.

Paulus verkondigde eerlijk Gods Woord.
Zonder winstbejag.
Met oprechtheid.

En samen met zijn leven dat een offer voor God was, vormen juist deze dingen de kenmerken van een echte christelijke dienaar:

Lijden.
Het Woord verkondigen.
Oprechtheid.

En wat is uiteindelijk Paulus' sterkste bewijs dat God hem werkelijk als apostel heeft geroepen?
Dat de levens van de Korinthiërs veranderd zijn.

'Hoe kunnen jullie eraan twifelen dat ik een apostel ben? Kijk naar jezelf! Jullie leven is veranderd doordat ik het Evangelie verkondigd heb.;

Door de Heilige Geest waren hun harten vernieuwd. Precies zoals God door de profeten Ezechiël, Jeremia en Joël had beloofd. Paulus zegt eigenlijk:

'Mijn bediening laat precies zien wat God beloofd had te zullen doen onder het nieuwe verbond.'

Hebben we dan toch een maatstaf?
Is iemand pas een echte dienaar van God als veel mensen zich bekeren?

Paulus zou dat ontkennen.
Hij schrijft namelijk:

Wij zijn voor God de geur van Christus onder hen die behouden worden én onder hen die verloren gaan. Voor de één een geur ten dode, voor de ander een geur ten leven.

Met andere woorden:
Sommigen vinden Paulus' boodschap heerlijk.
Anderen vinden haar afschuwelijk.

Maar in beide gevallen doet het Evangelie zijn werk, want niemand blijft onverschillig.

Of iemand de geur van leven ruikt of de stank van de dood, hangt niet af van de prediker. Dat hangt af van het werk van de Heilige Geest in het hart van de hoorder.

Wie gelooft, laat zien dat God werkt.
Wie het Evangelie afwijst, openbaart de hardheid van zijn eigen hart.

In beide gevallen bereikt Gods Woord precies wat God ermee bedoelt.

Wanneer wij de geur van Christus verspreiden, is het aan God wat de uitwerking zal zijn.
Sommigen zullen geloven.
Anderen zullen het Evangelie afwijzen.
Maar beide reacties laten zien dat Gods Woord zijn werk doet.

Conclusie

De Engelse schrijver C.S. Lewis zei eens:

Ik ben niet christen geworden om gelukkig te worden; daarvoor zou een fles port ook voldoende zijn.

Het christelijke leven is niet gemakkelijk.

God heeft nooit beloofd dat wij ons altijd prettig zullen voelen. Integendeel.
Ons leven zal steeds meer gaan lijken op dat van Jezus Christus.

Hij is ons voorbeeld.
Was Zijn leven gemakkelijk?
Zeker niet.

Maar juist onze zorgen, onze spanningen en ons lijden kunnen Gods manier zijn om ons te gebruiken.

Wanneer wij midden in alle moeilijkheden die ieder mens kent, Jezus blijven volgen, dan kan juist onder de druk van het leven de geur van Christus zichtbaar worden.

Hij is met ons onderweg.
Wanneer wij gebroken worden, is Hij dichtbij.

En wanneer wij juist dan blijven geloven, Hem blijven dienen met woord en daad, verandert onze ellende uiteindelijk in overwinning.

Wat op een nederlaag lijkt, wordt een overwinning, omdat de geur van Christus zich verspreidt.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.